

МИХАИЛ НЕМЧЕНКО

ЗАВРЪЩАНЕ ОТ ПАСБИЩАТА

Превод от руски: Мария Георгиева, 1978

chitanka.info

В медицинската част Крилечкин най-напред бе прегледан на рентген, след това на невровизор с някакви непонятни филтри, обчукван и прослушван, цели два часа мъчен с хитроумни тестове и най-накрая предаден направо в ръцете на висока стройна блондинка от отдел „Кадри“.

Блондинката беше със сребристи панталони и туника от току-що излезлия на мода релативин. Собствено той остана сребрист само в първите минути. Докато блондинката го разпитваше за семейното му положение, за темите на курсовите работи, костюмът премина в светлосиньо, преля в небесносиньо и като по небето на цветен филм по тъканта заплуваха леки бели облачета.

— Е, какво — проговори блондинката, като ставаше, — да вървим при шефа.

Те излязоха от административния корпус, свърнаха по алеята, побеляла от пуха на тополите, и скоро се озоваха пред стоманени врати. „Орешкинска експериментална ферма. Зона А“ гласеше надписът. Блондинката пусна жетон в отвора, вратата се откряна и след като ги пропусна, отново се затвори.

„Охо! — Крилечкин беше поразен. През петте институтски години беше ходил на много експериментални ферми — на Чукотка даже беше участвувал в доене на женски китове, — но с такива строго охранявани входове се срещаше за първи път. И този тричасов медицински преглед... С какво се занимават те тук, в това тайнствено Орешкино? Изглежда, че в института никой не знае това с положителност. На всички разпитвания на Крилечкин деканът, човек студен и официален, отговори само; «В Орешкино създават нова ценна порода животни.» Но каква? Защо нито дума не съобщават за своята работа?“ „Изглежда, смятат, че е още рано. Запасете се с търпение, Крилечкин, ще научите всичко на място!“

И ето сега той най-после щеше да научи...

От вратата през свежа зелена полянка към дългото едноетажно здание водеше пътечка, покрита с бели плочи. На полянката пасеше рижа телица. Обикновена тагилка, определи от пръв поглед Крилечкин и въпросително погледна съпровождащата го: че каква нова порода е това? Но блондинката крачеше мълчаливо, явно нямаше намерение да обяснява нищо. А в това време релативиновият ѝ костюм продължаваше своите преобразувания.

На фона на плаващите в синева облаци някъде от дълбочината на тъканта се набелязваха очертанията на клонки, след това започнаха да прозират набъбнали пъпки — и ето вече целият костюм преливаше от трептящите зелени искрици на разпукващите се листа. Листата нарастваха, ставаха по много и ясно се виждаше, че това е люляк, който всеки миг ще разцъфне.

Точно в тази минута блондинката отвори вратата. Те влязоха във вестибюл, в който нямаше никого, пресякоха го и закрачиха по широкия коридор, осветен от синкави плафониери. Крилечкин оглеждаше с любопитство стените, но не откри нищо интересно. „Взаимната връзка между екстериора и млечната продуктивност“, „Количеството отелвания по месеци“, „Структура на стадото“ — всички онези привични таблици, диаграми и графици, които могат да бъдат видени във всеки млечен комплекс.

В това време по люляковия храст на костюма на блондинката разцъфнаха първите кичури и Крилечкин беше облъхнат от аромата на цветя. „Провинция“ — помисли той не без снизходителност. — Московските модаджийки, след като си купеха релативинови костюми, заставаха най-напред под йонен душ и ароматът на цветята ставаше фин, едва уловим. А тук, в Орешкино, както изглежда, се смяташе модерно да благоухаеш с пълна сила.

— Почакайте тук за минутка — каза блондинката и изчезна заедно с аромата на люляк във високата бяла врата, на която беше написано: „Сектор по свирепостта“.

Крилечкин остана прав, слисано втренчил се в този надпис. Някой шегува ли се?... Но в след вашия миг вниманието му беше привлечено от висящата вляво от вратата огромна, едва ли не в естествена големина снимка на крава.

На крава ли?! Ако не беше масивното виме, това животно би могло по-скоро да бъде взето за свръхбик, отгледан за някаква чудовищна корида. Масивно, тежко като на бивол туловище. Краката дебели, едва ли не два пъти повече от обикновено. Къса, необхватно дебела шия. Заплашително наведена глава с кръвясали очи. Мощните рога като че ли всеки миг ще се забият в невидимия враг. И над всичко — странно продълговатите, с размер на голямо стъпало копита на чудовището бяха подковани, а странично от тях стърчаха стоманени шипове, подобни на шпори.

— Що за страшилище? — попита Крилечкин минаващия по коридора млад човек с бяла престилка, върху която се разстилаше черна брада.

Брадатият измери Крилечкин с насмешлив поглед и без да го удостои с отговор, мина край него.

— И за какви дяволи е този танк? — вече без особена надежда, размишлявайки като че на глас, проговори Крилечкин.

— А зверовете? — неочаквано се обърна брадатият.

— Зверовете? — Крилечкин се усмихна и помисли, че би трябвало да каже в същия тон нещо смешно, тогава този млад човек с обилна растителност би влязъл може би в разговор.

Но изведнъж някой завика във вестибюла:

— Валера! Донесоха кожата!

И брадатият се затича по коридора.

Крилечкин го изпрати с поглед, озадачено смънка и отново се зае да съзерцава рогатото страшилище.

— Дипломът си е диплом... — изведнъж той чу отчетливо мъжки глас. — А къде е гаранцията, че този екземпляр не е оттам?

Крилечкин се обърна и видя, че вратата на „Сектора по свирепостта“, изглежда, се беше открехнала от течението.

— Пълна сигурност, Игор Глебович — Крилечкин позна гласа на оная, която го съпровождаше. — Изследвах го с хроноспектрален анализатор. И след това тестовете...

Да стои до вратата и да подслушва, ще кажем направо, беше не твърде красиво. Но и да затвори вратата — това пък щеше да бъде съвсем глупаво. Да се дръпне настрана Крилечкин също не можеше: твърде интригуваща беше информацията, промъкваща се в коридора.

— Утре можете изцяло да отмените контрола — произнесе мъжкия глас след кратка пауза. — Нека да дойдат и да видят, ще сме се приготвили напълно. А днес — най-строг филтър!

— А съвсем сигурно, Игор Глебович, този не е оттам. И в института звъних. Потвърждават: именно той е изпратен...

— Добре, доведете го тук. Да го видим.

Крилечкин отскочи бързо от вратата и се задълбочи в изучаването на танкокравата. Блондинката го завари зает с това занимание.

— Влезте — покани го тя, цялата в кичури люляк, благоухаеща по-замайващо отпреди.

Първото, което му се хвърли в очи, когато Крилечкин прекрачи прага на стаята, беше лозунгът, написан на стената: „Повишаването на коефициента на свирепостта е ключ към надеждна хищникоустойчивост“. А малко по-долу задачата беше формулирана по-конкретно: „Непрекъснато да повишаваме силата на копитния удар!“ Под тези поразили Крилечкин думи стоеше дълга бяла маса, отрупана със стативи с различни епруветки. Въобще епруветки и стъкленици с плътно затворени запушалки имаше из цялата стая: те се виждаха и на рафтовете, и в шкафовете, и върху хладилника, и на масичката редом с електронния микроскоп: една такава стъкленица, пълна с течност с цвят на цвекло, стоеше даже върху титановото рамо на киберлаборанта, замрял неподвижно в ъгъла до пулта, от който излизаха проводници към съседното помещение. През отворената врата се виждаше ъгълът на ясла и даже през наситеността на люляковия аромат ноздрите долавяха възкиселия мирис на силаж.

Впрочем цялата тази лабораторна сбирщина Крилечкин успя да забележи бегло, само с крайчеца на окоото си, защото вниманието му беше приковано от двама мъже с бели престилки. Те стояха до отрупаното с книжа бюро и разглеждаха Крилечкин с любопитство. Единият беше висок, побелял, невероятно слаб, като че беше се хранил само с информация — и Крилечкин реши, че вероятно това е знаменитият, тайнственият професор Глафирин, директор на Орешковската ферма. Но заговори вторият учен мъж, възпълен, кестеняв, с очила, заговори и гласът се оказа същият, който преди минута се донасяше през откренатата врата:

— Е, как ви се виждат вратите ни?

— Доста добри... здрави — промълви Крилечкин, малко озадачен от такова начало.

— Нито един шпионин няма да се промъкне, докато сами не ги отворим — увери професорът, бодвайки Крилечкин с втренчения си поглед. — Схвана ли?

— Схванах — покорно се съгласи Крилечкин, като размисляше за какви шпиони може да става дума тук.

Професорът се пресегна и взе от бюрото дипломата. Изглежда, той вече беше успял да се запознае с нея, защото, едва плъзнал поглед

върху й, произнесе:

— Н-да, бележките ви не са твърде...

Бележките на Крилечкин бяха отлични и това „не са твърде“ го порази повече от страшната крава с шпори.

— Малко се страхуваме от отличниците — поясни побелелият, когото Крилечкин в началото беше взел за шефа. — Те обикновено така твърдо усвояват безспорните истини, че след това никак не могат да намерят сили да ги опровергават.

— Тогава да вървя, Игор Глебович — се чу гласът на люляковия храст, чиито цветове вече забележимо вехнеха.

— Вървете — кимна професорът. И щом вратата зад блондинката се затвори, той се обърна към Крилечкин. — Е, какво, ще се опитаме да ви вземем, млади човече. Зоопсихолози са ни нужни... А можете ли да мучите?

— Н-не ми се е случвало... — промърмори слисано Крилечкин.

— У нас ще ви се наложи — увери го професорът. — Сега направо ще отидете на репетиция. Я помучете мъничко, бих искал да уточня вашия тембър.

— Кравите ни са с характер — намеси се отново с поясненията си побелелият. — И мучат доста темпераментно...

„Поканете си някой друг за шут! — извика Крилечкин. — А аз нямам намерение да ви забавлявам! И утре ще съобщя където трябва, за издевателствата над младите специалисти...“

Но всичко това той извика мислено. А сам в това време се постара да придаде на лицето си колкото се може по-шеговит израз и тихичко промуча.

— Вие, какво, не сте ли яли днес? — осведоми се професорът. — Знаете ли, така мучи крава в последния стадий на дистрофия, непосредствено преди да свърши. Ако ние, младежо, ще мучим така, утре всички ни ще разгонят.

— Какво да се прави — проговори Крилечкин, надявайки се все още да обърне всичко на шега. — В института аз имах по него тройка. По мучене.

— При нас с тройка няма да върви — поклати глава професорът. — При нас трябва да се мучи минимум за четворка...

Той искаше да каже още нещо, но в този момент вратата се отвори и се показа черна брада.

— Игор Глебович, двадесет кожи не достигат...

— Не ги е доставил, тъй ли?! — професорът беше поразен.

— Обещават за сутринта... — Брадатият влезе в стаята и Крилечкин позна младия човек, отронил в коридора странните думи за зверовете.

Професорът рязко вдигна слушалката и натисна клавиш на апарата, който стоеше на бюрото.

— Ало... Хрупов? Ти, какво, без нож ли си решил да ме колиш? На руски език ти беше казано: осемдесет кожи! А ти колко донесе?... Ах, за утре сутринта са ти обещали? Можеш да ги подариш на баба си!... На нас ни са нужни днес, сега! Нима не разбираш: трябва да успеем да ги натъпчем, да ги приспособим... — Той хвърли поглед към часовника. — Давам ти един час, Хрупов, последен срок: до шестнадесет и тридесет. Намери ги откъдето искаш.

Професорът остави ядосано слушалката, намести нервно очилата си и се заразхожда из лабораторията.

— Работници. И това ми било работници... Току виж, че от този Хрупов получиш инфаркт.

— Предлагам да го преместим в сектора за дистанционно пастирство — чу се гласът на побелелия.

— Пастирство — изсумтя професорът. — Та той трябва да бъде изгонен въобще от фермата! Нека само посмее да не намери...

В този момент погледът на професора се спря върху Крилечкин.

— Слушай, Валера, я вземи със себе си младежа. Нашия нов зоопсихолог. Моля да му помагате и да го напътствувате. Наистина мучи слабо, но ще се научи.

— Ще го научим — уверено обеща брадатият Валера и с жест покани новака да върви след него.

В коридора, до снимката на рогатото страшилище, Крилечкин хвана водача си за лакътя.

— И това ли е вашата нова порода?

— Точно тя — кимна брадатият и закрачи с такива огромни крачки, че Крилечкин едва го догонваше.

— А как е с коефициента на свирепостта? — спомни си той всетаки надписа на стената.

— Не се оплакваме — брадатият отговори съвсем сериозно, като че не беше схванал иронията.

— И закъде гласите такова зверище, за кравешка корида?

— Ти от кой випуск си?

— Седемдесет и шести.

— Затова трябва да почакаш по-старите да ти разкажат всичко.

Аз, братко, в седемдесет и шеста вече се бях влюбил за първи път.

— Може би в яслите?

— Ами... В средната група на детската градина!

Така, подхвърляйки си от време на време реплики, те стигнаха до края на коридора, спуснаха се в полуподземна галерия с прозрачен покрив и за две минути движещата се пътечка ги отнесе до вратите на краварника.

Беше обикновен, типов, четириредов краварник от панелен пластобетон. С автопоилки, с хранителни и хигиенни транспортъори, със сребристи тръби на млекопровода, с възкисел силажо-торов дъх, който озонаторите под тавана не бяха успели да притъпят.

Само крави нямаше в краварника. Вместо тях край яслите се движеха хора с кравешки кожи. Извършваше се масова проба. На едно място кожата беше само разпростряна, на друго я опъваха, на трето кравата вече мърдаше глава и крака, на четвърто мучеше, въобще репетицията беше в пълния си разгар. От всички страни се носеха гласове:

— Охрименко, мушкаш неубедително!

— Сено, сено, не забравяйте да сложите...

— Ей, Ваню, кой ще маха опашка вместо тебе?

— Значи така: праха ще размием рано сутринта, за да се получи пълна илюзия на доене...

— Я стига си пушил! Каква крава си, щом от ноздрите ти излиза дим?

По прохода между деловито мучащите, мушкаци, помахващи опашки сътрудници редом с брадатия Валера вървеше Крилечкин и в главата му се печаташе приблизително такъв вестникарски текст: „Младият специалист К., до неотдавна активист на институтския «Комсомолски лазер», още в първия ден на почване на работа спомогна да бъде разобличена група аферисти, свили гнездо в една от експерименталните ферми...“

В този момент брадатият доведе Крилечкин с яслата, където в сламата лежеше рижо-бяла кожа. Впрочем това по-скоро беше нещо

като препарирана крава. Натъпкано отвътре с някаква еластична пореста материя, с изкуствено направена глава и с виме съвсем като истинско, изделието се нуждаеше от двама статисти, за да изглежда като стопроцентова жива производителка на мляко. И при това именно такава свирепа като на снимката в коридора.

— Е, какво, да почваме ли? — брадатият повдигна кожата и шеговито мушна Крилечкин с остриите си рога. — Ето там, в шкафчето, са комбинезоните. Преобличай се и да започнем да влизаме в ролите си. За дишането не се бой: има въздухопровод. — Той дръпна ципа и разтвори кравешкия корем. — Ти какво предпочиташ: главата или опашката?

— Предпочитам най-напред да разбера какво означава целият този спектакъл.

— Е, твърде дълго е... Няма време сега да обяснявам. Нека порепетираме, след това ще поговорим.

— Не! — отрязва Крилечкин. — Най-напред искам да разбера къде съм попаднал. Обвили се в тайнственост, оградени се със стени, а вътре — някакво мошеничество...

— Не някакво, а принудително — поправи го, без да се обижда, брадатият Валера. — Мошеничеството като сурова научна необходимост.

— Добре, аз си отивам — Крилечкин решително се обърна на сто и осемдесет градуса. — Ще попитам някой друг. Все ще ми отговори, без да се прави на смахнат...

— Е, е, твърде много се палиш, старче — Валера хвърли кожата, хвана го за рамото, обърна го към себе си. — Разбери, чудако, нямам време да ти разказвам всичко! Сам виждаш колко е горещо!

— Виждам, че работата е тъмна — съгласи се Крилечкин. — Без фенер не можеш да видиш. Светни ми.

— Какво да те правя?... — Валера замислено стисна в юмрук черната си брада и погледна часовника. — Добре, тъй да бъде, ще ти кажа с две думи. Само да се уговорим: никакви разпитвания. Всички подробности после... И тъй, в нашата ферма е въведена нова порода крави на времето.

— Крави на какво?!

— На времето!... Транспортираме ги направо през хронолинията, ето оттук. — Той показа с ръка към прозрачната розова

стена, отделяща далечния край на краварника от останалото помещение. — А там те вече, без всякакви машини, сами се придвижват във времето.

— Защо? — Крилечкин не можеше твърде да съобрази.

— А храната? Тук те струват парички, а там нищо.

— Къде там?

— В плиоцена и началото на плейстоцена. В царството на непроходимите треви, където не е стъпвал човешки крак — поради това, че човека тогава още не го е имало. Ако не се смятат първите австралопитеки...

— „Безсмислени бълнувания“ — сега вече Крилечкин разбра най-после всичко.

— А главното пасат през цялата година — продължаваше брадатият. — Сутрин изчезват, а когато наближи часът за доене, възникват от небитието с пълни вимета.

— Заедно с пастирите? — насмешливо се осведоми Крилечкин.

— Там е работата, че още не сме се научили да прехвърляме човек през хронолинията. Само крави... Опитваме се да ги пасем дистанционно, но нещо не се получава. Понякога те доста блуждаят там... Но всичко това е дребна работа в сравнение с главното: безкрайни хранителни ресурси и мляко с почти нулева себестойност. Има, разбира се, и опасности: вълци, саблезъби тигри и други с огромни зъбища. Но нашите крави са подготвени доста добре за всякакви изненади и знаят да се защищават. Ти видя снимката. Ето такива ще бъдат те — кравите на новата ера на животновъдството!...

— А това каква ера е? — Крилечкин очерта с ръка разгърналата се наоколо репетиция.

— Разбираш ли, получи се една такава завързана работа... Казах ти, нашите кравички се придвижват не твърде уверено във времето. Е, и... Въобще по завчера вечерта стадото не се върна. По-точно върна се една крава. И на опашката ѝ беше завързана бележка, от която ставаше ясно, че неизвестно как стадото вместо в миналото беше попаднало в далечното бъдеще и излапало някаква си плантация с особено редки, едва ли не другопланетни растения. Е, и за това значи възмутително изпотъпкване стадото е задържано...

— Дълбоко ви съчувствувам — иронично се поклони Крилечкин, без вече да скрива, че не вярва нито на една дума. — Но каква работа

имат тук кожата, които вие така дружно навличате?

— Имай търпение да изслушаш докрай — намръщи се Валера. — Работата е там, че главният източник на информация не е посланието от опашката, а нашето собствено запомнящо устройство, скрито в рога. А това устройство е фиксирало твърде тревожен разговор. Там, на опустошената плантация, един от разгневените потомци настоявал въобще да не връщат стадото. Няма защо, казва, да се церемоним с тези браконieri... И май всички се съгласили с него. Договорили се, че трябва да изпратят тук шпионин. И ако се изясни, че нямаме друго такова стадо от „преминаващи във времето“ и значи опитите току-що започват — задържаните да не се връщат. Докато не усъвършенствуваме със сигурност методиката на преместване във времето.

— Значи чакате гостенин?

— Решихме за всеки случай да се приготвим. Дано повярва, че във фермата има много крави и няма смисъл да задържат стадото... Разбира се, няма да го пуснат да ги разгледа отблизо. Но в краварника ще го разведат. На първите привързи ще поставим истински дойни крави — четири са ни останали, а по-нататък ще лежим ние. С рога и с кожи. Ако кравите бяха живи, разбира се, би било много по-убедително, но външността им не е като на нашата порода. И освен това, за да ни ги дадат, би трябвало да признаем засечката, а на шефа това съвсем не му се ще... Впрочем, кой знае, може и да не дойде никакъв шпионин. Може да пререшат. Ние да сме си готови...

— Като гледам, тук, у вас, няма да му е скучно на човек — разсмя се Крилечкин в лицето на брадатия. — Добре, да смятаме, че представлението е свършено...

Той се обърна рязко и закричи по прохода. Този път Валера не се опита да го спре. Само погледна подозрително след него. И останалите, изглежда, не му обръщаха внимание, погълнати изцяло от репетицията.

Крилечкин беше вече до самата врата, когато почувствува, че в краварника става нещо. Всички гласове изведнъж млъкнаха, всички погледи се устремиха в една посока. Крилечкин се обърна и замря: там, в далечния край на помещението, зад прозрачната розова стена, възникваха отначало като че в мъгла, а след това все по-отчетливо силуети на крави...

Стадото се връщаше от пасбищата...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 37,38/1978 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.